

ці повноваження виконує відповідний прокурор. Варто зауважити, що викладена норма, яка встановлює винятковий порядок надання дозволу на проведення НСРД в зоні ведення АТО в цілому суперечить Конституції України, яка в ст. 30, 31, 32 проголошує права особи на таємницю особистого життя, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, і вказує, що винятки можуть бути встановлені лише судом [3, ст. 141]. У зв'язку з наведеним редакція ст. 615 повинна бути змінена. На наш погляд, тут доцільно враховувати досвід правового регулювання порядку одержання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій щодо осіб, які є співробітниками судових та правоохоронних органів. Тобто, повноваження щодо розгляду клопотань про проведення НСРД у ході розслідування злочинів, вчинених в зоні ведення АТО, доцільно надати слідчим суддям інших апеляційних судів, що є найбільш територіально наближеними до місця ведення досудового розслідування. Запропонований порядок у значній мірі сприятиме додержанню таємниці досудового слідства, що є вагомою запорукою його ефективності. Внесення таких змін дасть змогу привести положення кримінального процесуального законодавства у відповідній частині до Конституції України, і сприятиме повномірному захисту прав і свобод людини й громадянина в межах усієї держави.

Список бібліографічних посилань

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–13. Ст. 88.
2. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.
3. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
4. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : закон України від 15.04.2014 № 1207-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 26. Ст. 892.

Одержано 21.11.2017

УДК 343.985.7

Вадим Владиславович ПІДДУБНИЙ,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ

ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІД ЧАС ПОДОЛАННЯ ПРОТИДІЇ РОЗСЛІДУВАННЮ ЗЛОЧИНІВ ЕКОНОМІЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ

У вирішенні завдань ефективного розслідування злочинів економічної спрямованості важлива роль належить взаємодії слідчих та оперативних підрозділів. Аналіз сучасної практики досудового

розслідування дозволяє вести мову про незадовільну якість розкриття цих злочинів, оскільки їх кількість щороку зростає. Певним чином, цей факт відображає високий рівень професіоналізму злочинців, але так само свідчить і про наявність серйозних недоліків у діяльності, спрямованій на протидію даним злочинам. Швидке розкриття та розслідування злочинів економічної спрямованості можливо лише при належній організації і проведенні комплексу слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій у передбаченій нормативними актами скоординованій взаємодії слідчих з оперативними підрозділами Національної поліції України.

Центральне місце в організації розслідування злочинів, згідно діючого Кримінального процесуального кодексу України, посідає слідчий, який здійснює процесуальні й координуючі функції взаємодії, що передбачено його процесуальним статусом. Слідчому надано право доручати проведення негласних слідчих (розшукових) дій оперативним підрозділам (п. 3 ч. 2 ст. 40 КПК) у справах, що знаходяться в його провадженні [1]. В процесі цієї діяльності важлива роль в організації координації діяльності слідчих та оперативних підрозділів належить прокурору, який здійснює процесуальне керівництво в ході кримінального провадження [2].

Питання організації взаємодії детально регламентовані Інструкцією «Про організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами НП України у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень», в якій зазначено, що основним завданням взаємодії органів досудового розслідування з оперативними підрозділами є попередження, виявлення та розслідування кримінальних правопорушень, притягнення до встановленої законом відповідальності осіб, що їх учинили, відшкодування завданої кримінальними правопорушеннями шкоди, відновлення порушених прав та інтересів громадян і юридичних осіб [3].

На стадії підготовки та проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій повинен відбуватись постійний взаємний зв'язок і стійкий обмін інформацією. Це зумовлено необхідністю забезпечення швидкого реагування на можливі протиправні дії об'єктів (вчинення злочину, знищення доказів, вилучення викраденого майна), тобто виникає ситуація, коли інформація, отримана відповідними працівниками, вимагає негайного реагування. Вдало організоване проведення комплексу слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій, у відповідності до діючих нормативно-правових актів, дозволяє виявити спроби протидії розслідуванню злочинів економічної спрямованості і своєчасно їх нейтралізувати [4, с. 97–103].

Особливо важливу роль відіграє взаємодія слідчих та оперативних підрозділів під час подолання протидії в ході розслідування злочинів економічної спрямованості. Ці питання виникають вже на початкових етапах проведення слідчих (розшукових) дій: під час огляду місця події, проведення обшуків, допитів, пред'явлення речей для впізнання тощо. Тому оперативні працівники в процесі підготовки та проведення негласних слідчих (розшукових) дій повинні допомагати слідству: у виявленні намірів підозрюваних та їхніх зв'язків щодо здійснення протидії слідству, її нейтралізації; у забезпеченні захисту учасників кримінального процесу, попередженні протиправних дій з боку обвинувачених та їхнього оточення; у визначенні оптимального часу і тактики проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій у виявленні очевидців і свідків, раніше не відомих слідству за епізодами, що відпрацьовуються, а також у збереженні і забезпеченні захисту об'єктів – носіїв доказової інформації; у встановленні всіх учасників злочину економічної спрямованості, одержанні доказів їхньої провини; у своєчасному реагуванні на спроби уникнення підозрюваних від притягнення до кримінальної відповідальності.

Аналіз матеріалів практики розслідування злочинів економічної спрямованості свідчить, що найбільш поширеними організаційними формами взаємодії слідчих і оперативних підрозділів НП України є: ознайомлення слідчого з оперативними матеріалами в межах, установлених КПК України та відомчими нормативними актами; спільне обговорення й оцінка даних, отриманих у результаті документування за оперативно-розшуковими справами; спільне планування гласних та негласних слідчих (розшукових) дій і тактичних операцій, спрямованих на виявлення доказової інформації під час реалізації оперативних матеріалів; спільна діяльність слідчих та оперативних підрозділів після реєстрації матеріалів в ЄРДР [5], на первісному і наступних етапах розслідування злочинів економічної спрямованості; створення слідчо-оперативної групи за конкретним кримінальним провадженням; взаємний обмін усною і письмовою інформацією з питань, що стосуються їхньої діяльності; спільні виїзди для проведення гласних та негласних слідчих (розшукових) дій тощо [6, с. 41–43].

Підводячи підсумки викладеному можна зробити висновок, що під взаємодією слідчих і оперативних підрозділів в ході розслідування злочинів економічної спрямованості слід розуміти як засновану на спільності цілей і завдань, погоджену за часом, місцем і змістом, визначену законодавством діяльність компетентних суб'єктів щодо раціонального застосування наявних сил, засобів і методів для своєчасного виявлення та розслідування злочинів. Ця діяльність проводиться

з метою створення оптимальних умов для здійснення повного й об'єктивного процесу доказування; припинення або нейтралізації протидії кримінального середовища розслідуванню злочинів економічної спрямованості.

Список бібліографічних посилань

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України : закон України від 13.04.2012 № 4652-VI. Харків : Право, 2012. 392 с.

2. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні : наказ Ген. прокурора України від 19.12.2012 № 4гн // Генеральна прокуратура України : офіц. сайт. URL: http://www.gp.gov.ua/ua/file_downloader.html?_m=fslib&_t=fsfile&_c=download&file_id=151871 (дата звернення: 22.10.2017).

3. Про організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень : наказ МВС України від 14.08.2012 № 700 // Норматив ПРО : професійна нормативно-правова бібліотека. URL: <http://document.ua/pro-organizaiyu-vzaemodiyi-organiv-dosudovogo-rozsliduvannj-doc119907.html> (дата звернення: 22.10.2017).

4. Пчолкін В. Д. Взаємодія слідчих та працівників оперативних підрозділів у ході розслідування злочинів. *Теорія та практика судової експертизи та криміналістики*. 2009. Вип. 9. С. 97–103.

5. Про Єдиний реєстр досудових розслідувань : наказ Генерального прокурора України від 17.08.2012 № 69 // Норматив ПРО : норматив.-прав. б-ка. URL: <http://document.ua/pro-edinii-reestr-dosudovih-rozsliduvan-doc110019.html> (дата звернення: 22.10.2017).

6. Пчолкін В. Д. Форми взаємодії слідчих та оперативних підрозділів під час проведення досудового слідства // *Теорія та практика кримінального судочинства : матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Харків, 20–21 трав. 2011 р.)* / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2011. С. 41–43.

Одержано 21.11.2017

УДК 343.98

Віктор Миколайович ПЛЕТЕНЕЦЬ,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри криміналістики, судової медицини та психіатрії

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ВЕРСІЮВАННЯ У ПОДОЛАННІ ПРОТИДІЇ РОЗСЛІДУВАННЮ

У процесі розслідування, особливо на початковому етапі, слідчий перебуває у стані інформаційної невизначеності та спрямовує свої зусилля на одержання повних та всебічних відомості про подію. Цей процес супроводжується формуванням гіпотетичних суджень про ще невідомі обставини кримінального правопорушення.